

PISSEBED, PISSEBLOEM EN PISSE EN LIT.

Een lezer vroeg uitleg over de oorsprong van het woord Pissebed voor de *Crustaceae Isopoda* genera *Asellus*, *Oniscus* *Idotea*. Nu is er eigenlijk opvallend weinig in de literatuur daarover te vinden. In het grote werk van Grzimek vinden we enkel dat het woord een onduidelijke oorsprong heeft en de afkeer weergeeft die men blijkbaar algemeen voor deze Isopoda heeft. In het etymologisch woordenboek echter vinden we dat pissebed bekend is vanaf 1555 en dat Pissebedden, die opgerold op kleine pillen gelijk, in de volksgeneeskunde als waterafdrijvend middel (Diureticum) gebruikt werden. Misschien is de naam Pissebed ook wel in verband te brengen met de ammoniak welke deze *Crustaceae* afscheiden. Opeengehoopte Pissebedden scheiden dan een geur af die op deze van urine gelijk. Als Pissebedden de stengels en wortels van de paardebloem (*Taraxacum officinalis*) afknagen nemen ze bitterstoffen, carotenoiden taraxine en taraxanthine ($C_4OH_5O_4$) op die waterafdrijvend zijn. Daarom wordt in de volksgeneeskunde deze plant de Pissebloem genoemd en als diureticum gebruikt. Dr. De Cleene vermeldt dat bij de koeien die veel paardebloemen gegeten hebben deze diuretische carotenoïde bitterstoffen ook in de melk aanwezig zijn. Kinderen die deze melk drinken zullen dan onderhevig zijn aan het door diurethise taraxine veroorzaakte bedwateren, dat aan de paardebloem de Franse naam Pisse-en-lit bezorgde. Ook het overvloedig eten van de bladeren en de stengels van de paardebloem kan soms te sterk waterafdrijvend werken. Het is wel eigenaardig dat zowel dieren (Pissebedden) en planten (paardebloem) met hetzelfde doel in de volksgeneeskunde bekend zijn. Ook in het klein hoefblad, *Tussilago forfara* L. werd de carotenoïde taraxine gevonden. Moesten de lezers meer weten over de naam pissebedden dan is hun bijdrage zeer welkom.

Ref. Richters organic chemistry Elsevier
Dr. De Cleene, giftige plantengids Thieme